

31/03 - 04/05/2016

GALERIE LANGHANS
Vodičkova 707/37, Praha 1
otevřeno Po-So 10-20 h
vstup volný

ARCHA SVĚTEL A STÍNŮ

VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ MARTINA JOHNSONA A JANA SVATOŠE

1921-----2016

partneři výstavy

MARTIN & OSA JOHNSON
SAFARI MUSEUM

fotoSkoda

ARCHA
SVĚTEL A STÍNŮ

OC®
office centrum

SimpleSample.

www.archafilm.com

Archa světél a stínů (1921–2016)

Digitální fotoaparát je dnes v exotických končinách nepostradatelnou výbavou všech cestovatelů. Vydat se na počátku 20. století s fotoaparátem do nitra Afriky ale znamenalo mnohem víc, než jen mačkat spoušť. Znamenalo to riskovat: v lepším případě neúspěch, v horším svůj život...

V galerii Langhans ve Vodičkově ulici v Praze jsou od 31. března do 4. května 2016 ke zhlédnutí unikátní fotografie Martina Johnsona, pořizené v Africe před téměř 100 lety. Kolekci historických snímků navíc doprovázejí fotografie Jana Svatoše, který se příběhu Johnsonových věnuje již od r. 2009.

Na internetu se každý den objevují tisíce nových fotografií, které realisticky vyobrazují africkou divočinu. V digitální éře si tak každý z nás může celkem obstojně udělat „obrázek“, jak africká příroda vypadá. Výstava Archa světél a stínů nás ale zavede do doby, kdy neexistoval internet a jediným zdrojem informací byly lovecké knihy plné pověr a předsudků. Na výstavě jsou k vidění záběry držící světové prvenství – např. historicky první letecké pohledy na Kilimanjaro nebo horské gorily. Martin Johnson se také stal průkopníkem nočního fotoграфování divoké zvěře s výbušným magnéziem. Prohlédnout si můžete i fotografie podkrývající zákulisí tehdejších expedic.

Svatošovy snímky navázaly na Martina a Osu Johnsonovi poprvé v r. 2010. Tehdy se vydal do odlehle severní Keni po jejich stopách se starou analogovou technikou. V pralese na hoře Marsabit jeho expedice dokonce objevila místo, kde stávala proslulá Johnsonova temná komora – takový

objev se nepodařil ani prestižnímu National Geographic. Nový dokument Archa světél a stínů mapuje odkaz Johnsonových na pěti světadílech.

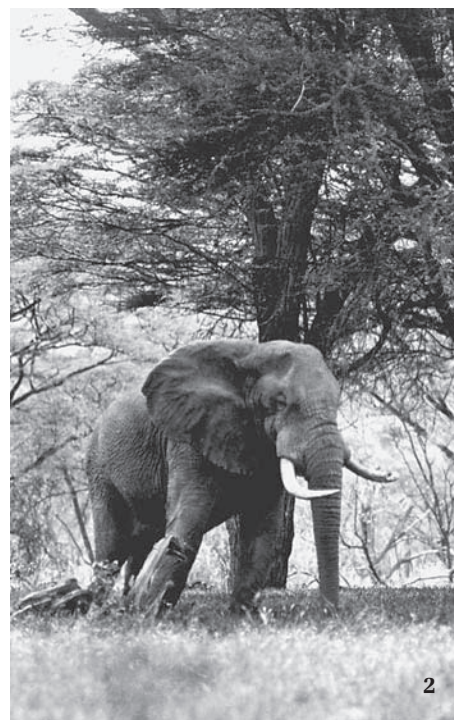
Výstava se koná pod záštitou J. E. Gity Fuchsové, české velvyslankyně v Ghaně. Partnerem výstavy i filmu je FotoŠkoda a kurátorkou Ivana Butry – Art Francesco.

Kdo byli Martin a Osa Johnsonovi

Američtí filmaři a fotografové Martin (1884 až 1937) a Osa Johnsonovi (1894–1953) po 27 let natáčeli v odlehlých končinách Afriky, Bornea a Oceánie mizející svět, který procházel v té době razantní proměnou. Přinesli alternativu loveckému safari a stali se propagátory fotoграфování jako „lovu beze zbraní“.

Naučili se pilotovat letadla a nalétali více než 60 tisíc mil nad Afrikou a Borneem, spolupracovali s prvními ochránci přírody, jako byl Carl Akaley nebo z institucí Americké přírodopisné muzeum v New Yorku. Svým životem a prací ovlivnili řadu významných osobností naší doby – jmenujme např. George a Joy Adamsonovy či objevitele Titanicu Boba Ballarda. Obdivoval je i Charlie Chaplin, Jack London, královna Matka nebo Ernest Hemingway. Jsou autory jednoho z nejoblíbenějších dokumentárních žánrů – přírodopisného filmu.

Pouhé dva roky poté, co měl v USA premiéru první zvukový film Jazzový zpěvák (1927), odjíždí Martin do pralesů v Belgickém Kongu, aby jako historicky první filmař v Africe pořídil záběry s kontaktním zvukem. Johnsonovi zanechali dalším genera-

cím tisíce fotografií a skleněných negativů s Afrikou, kterou ale již nikdy nespatříme: stohlavá sloní stáda, řeky plné krokodýlů, savany s miliony antilop a zebí, rozhovory domorodců v dnes mrtvých jazycích...

Dokumentární film Archa světél a stínů připomene zapomenutý životní příběh obou filmařů, ale také jejich moderní myšlenky blízké současným idejím humanismu a ochrany životního prostředí. Příběh Martina a Osy je cenným svědectvím o nástrahách i výzvách naší civilizace. Bojovali s předsudky i s mocným Hollywoodem. Režisér Jan Svatoš o svém filmu řekl: „Ještě nikdy jsem nepocítil tak intenzivní tvůrčí nálehavost. Vnitřně jsem zcela přesvědčen, že tento film musí vzniknout. Manželům Johnsonovým to ostatně dlužíme.“

- 1 Martin a Osa se svými asistenty. „Dílo manželů Johnsonových nám připomíná, že naše generace nemá žádné právo zničit to, z čeho by se mohla těšit příští pokolení.“ (H. F. Osborne, American Museum of Natural History)
- 2 Putující slon
- 3 Stín letadla. V r. 1932 se Johnsonovi rozhodli zdokumentovat Afriku z ptačí perspektivy. Jejich projekt měl ale dva háčky – neuměli pilotovat a neměli žádná letadla.
- 4 Natáčení prvního filmu s kontaktním zvukem (1929) v pralese Ituri
- 5 Karavana. „Filmová výprava je mnohem nákladnější a obtížnější podnik než lovecká výprava, kde jde jen o zásoby potravin a střeliva. Fotografická výzbroj sama o sobě je hodně těžká a je nutno ji mít v duplikátech pro případ ztrát a nehod...“ (M. Johnson)
- 6 Náčelník z kmene Kikuyu. „Domníval se, že moje kouzelná fotografická skříňka by měla vidět i potmě stejně jako na světle, měla-li být opravdu tak kouzelnou, aby z ní ještě po měsících vycházela pohyblivá zvířata...“ (M. Johnson)
- 7 Stany v Isiolo. Snímky: M. Johnson (obr. 1–7), © Martin and Osa Johnson Safari Museum, Kansas, se svolením

3

4

5

6

7

MgA. Jan Svatoš (1984)

Absolvent FAMU v Praze, FSV Univerzity Karlovy a FAMO v Písku. Držitel prestižní ceny Jade Kunlun Special Jury Award a Special Jury Award pod patronací polského ministerstva kultury (obě získal za film *divoČINY*). Je autorem více než 8 dokumentárních filmů, mezi ty nejméně úspěšnější patří *Africa obscura* a *divoČINY* (každý byl oceněn trojnásobně). Spolupracuje s Českou televizí a Českým rozhlasem.
Více na www.jansvatos.com; www.archafilm.com

- 8 Žirafy síťované, stejně jako vzácné zebry Grévyho, žijí jen na severu Keni.
9 Celý den v rezervaci Samburu přešlo. Když už jsme natáčení chtěli přerušit, objevil se na akácii promáčený levhart...
10 Z natáčení *Archy světla a stínů*: Krajina Amboseli, kdysi plná stromů, se mění v pouštinu.
11 Dítě z kmene Gabbra v oáze Kalacha poprvé v životě vidělo fotoaparát...
12 Alej stromů v Marsabitu (2010).
Snímky: J. Svatoš (obr. 8–12)

